

*Л. В. Безкоровайна, к.е.н., доцент
Харківський національний економічний університет
ім. С. Кузнеця*

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА ІНФОРМАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЇЇ ОСОБЛИВОСТІ У ВОЄННИЙ ЧАС

Більшість інформації, необхідної для ухвалення рішень менеджерами компаній формується у системі бухгалтерського обліку. Фінансова звітність є узагальнюючим документом, що характеризує показники діяльності компаній за певний період. В Україні все більше компаній звітують за міжнародними стандартами фінансової звітності.

На сьогодні, коли в Україні запроваджено воєнний стан, тривають бойові дії, показники фінансової звітності також знаходяться під впливом цих факторів. Тож слід врахувати ці впливи на фінансову звітність компаній з урахуванням вимог міжнародних стандартів.

Основоположним принципом складання фінансової звітності за міжнародними стандартами є принцип безперервності діяльності. Якщо мова йде про компанії розташовані на територіях, де йдуть бойові дії, то можна поставити під сумнів саме існування такої компанії. Тому, складаючи фінансову звітність за період ведення бойових дій в Україні (тобто за 1 квартал чи 1 півріччя 2022 року) має бути обґрунтування того, що компанія існуватиме далі. Якщо ж такої впевненості немає, то використання принципу безперервності діяльності є необґрунтованим. При цьому слід застосувати інші принципи складання фінансової звітності (наприклад, складання ліквідаційного балансу).

Відповідно до МСБО 10 «Події після звітного періоду» події після звітного періоду – це сприятливі та несприятливі події, які відбуваються з кінця звітного періоду до дати затвердження фінансової звітності до випуску. Визначають два типи таких подій:

1) події, які свідчать про умови, що існували на кінець звітного періоду(події, які вимагають коригування після звітного періоду);

2) події, які свідчать про умови, що виникли після звітнього періоду (події, які не вимагають коригування після звітнього періоду) [1].

Військові дії, які розпочалися в Україні 24 лютого 2022 року «зачепили» період, протягом якого компанії подавали фінансову звітність за 2021 рік. З огляду на наведені визначення, ця подія є не коригувальною, тож у фінансовій звітності за 2021 рік інформацію про неї не зазначали. Увесь вплив на показники діяльності компанії буде відображено у фінансовій звітності за 2022 рік.

Якщо компанія здійснює операції у іноземній валюті, то згідно з вимогами МСБО 21 «Вплив змін валютних курсів» потрібно здійснювати переоцінку монетарних статей. Операцію в іноземній валюті слід відображати після первісного визнання у функціональній валюті, застосовуючи до суми в іноземній валюті курс «спот» між функціональною валютою та іноземною валютою на дату операції [2].

Зазвичай до початку військових дій таким курсом був офіційний курс НБУ. Він був єдиним для усіх суб'єктів господарювання і не змінювався протягом дня. Насправді ж спот-курс – це комерційний курс, за яким компанія може продати або купити валюту. Донедавна суттєвих різниць між офіційним та комерційним курсом не було, тож усім зручно було користуватись офіційним курсом. На сьогодні може виникати необхідність застосовувати комерційний курс. Тож цей момент слід врахувати під час складання фінансової звітності.

Відомо, що активи відображають у балансі, якщо вони забезпечать у майбутньому отримання економічної вигоди і їх вартість може бути достовірно визначена. Однак, бойові дії можуть призвести до втрати первісно очікуваних економічних вигід активів. Тож кожен статтю активів слід розглянути на предмет її знецінення. За цією ознакою активи можна поділити на три групи: 1) необоротні активи, за якими визнають втрати від зменшення корисності згідно з МСБО 36 «Зменшення корисності активів» (основні засоби, нематеріальні активи, тощо); 2) активи, за якими визнають зменшення корисності згідно інших стандартів (фінансові активи, що обліковують за

амортизованою собівартістю, дебіторська заборгованість за фінансової орендою тощо); 3) активи, за якими не відображають зменшення корисності, а іншим чином показують їх знецінення (активи, які обліковують за справедливою вартістю, запаси, тощо).

За усіма цими групами активів у балансі слід переглянути оцінку і де потрібно застосувати зменшення корисності чи уцінку, чи визначення справедливої вартості. Саме так оцінка активів буде достовірною.

Більше того, може виникнути необхідність пере класифікації певних активів. Так, можливо деякі необоротні активи потрібно буде перевести до групи необоротних активів, призначених для продажу, а еквіваленти грошових коштів – у поточні фінансові інвестиції. Так само деякі довгострокові активи та зобов'язання можуть перекваліфікуватись у короткострокові і навпаки, залежно від домовленості сторін з урахуванням військових дій у країні.

Також слід врахувати можливість того, що безумовні зобов'язання компаній можуть стати обтяжливими, що призведе до необхідності створення забезпечень. Крім того, суттєвих переоцінок можуть зазнати кредиторська та дебіторська заборгованості за договорами, адже вони залежать не лише від договірних умов, а й від конкретних суджень. І ще один нюанс, який має бути врахований під час формування інформації про активи компаній, це перебування таких активів на тимчасово окупованих територіях, що передбачає неможливість їх використання і достовірного обліку.

Список використаних джерел

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 10 «Події після звітного періоду» від 01.01.2012. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/929_024 (дата звернення 07.05.2022).

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 21 «Валив змін валютних курсів» від 01.01.2012. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/929_022 (дата звернення 07.05.2022).